

Zdeněk Koudelka: Politizace armády a militarizace politiky

infokuryr.cz/n/2023/02/02/zdenek-koudelka-politizace-armady-a-militarizace-politiky

kuryr

2. února 2023

Politická aktivita armády byla spojována s jihoamerickými a dalšími režimy, kde často docházelo k vojenským převratům. Nečekal jsem, že nebezpečí vstupu armády do politiky a na druhé straně posunu některých politiků k militarizaci přijde do Čech a na Moravu. V roce 2022 se projeví tři události, které samy o sobě nemusí znamenat ohrožení demokracie, ale ve svém součtu vyvolávají obavy.

1. Cenzura a Vojenské zpravodajství

Dne 25. 2. 2022 CZ.NIC správce domény cz vypnul některé vládě nepohodlné weby na doporučení Vojenského zpravodajství. Výstižně si zvolili datum pro znovu zavedení cenzury u nás. Přihlásily se k tradicím nástupu totalitního režimu a jeho cenzury 25. 2. 1948.

Listina základních práv cenzuru zakazuje. Pokud státní složky tento ústavní příkaz nerespektují, jednají hrubě neústavně. Předseda vlády Petr Fiala označil vypnutí webů za odvážné rozhodnutí. Hodnotím jej

jako zbabělé. Statečné by bylo, aby Vojenské zpravodajství řeklo, kdo jmenovitě rozhodl požádat o vypnutí oněch webů, kdo za stát jednal se sdružením CZ.NIC, kdo za stát určil, co je důvodem pro cenzurní zásah, a kdo stanovil, že se již nebude dodržovat ústavní zákaz cenzury. Má-li státní moc cenzuru zakázanou, nemůže ji ani doporučovat, žádat či si ji u soukromého subjektu objednat. Je to, jak kdyby státní orgán reagoval na zákaz trestu smrti tím, že si objedná u nějaké společnosti VRAŽDY s.r.o. smrt člověka.

Vypnutí webů je jejich pomyslná smrt. Je to snaha usmrtit vládě nepohodlné myšlenky. Myšlenky, které nejsou trestné, protože jinak by autory chtěla státní moc trestně stíhat, ale stíhat je nemůže, tak se myšlenky snaží zabít cenzorským zásahem. Podstatou cenzury nikdy nebyla ochrana pravdy, ale moci.

To, že v cenzuře protivládních webů bylo účastno Vojenské zpravodajství, je zásahem vojenské složky do politického boje a svobod občanů. To, že tento krok zůstal bez vyvození odpovědnosti a byl ministryní obrany přikryt, povede k dalším aktům zneužití moci a snahy armády o vstup do politického prostoru. Řešením je důkladné vyšetření, které může nastat po změně vlády a vyvození odpovědnosti, byť po létech. Jen takové důsledky mohou být účinnou prevencí před protiústavním jednáním armády.

2. Kdo vyhlašuje válku

Náčelník generálního štábu generálmajor Karel Řehka na velitelském shromáždění řekl, že dojde-li ke střetu mezi Ruskem a NATO bude naše armáda jeho aktivním účastníkem od první minuty. Tím potvrdil slova francouzského premiéra za první světové války Georgetse Clemenceaua, že válka je příliš vážná věc, než aby se ponechala vojákům.

Válku nepovede NATO, ale členské státy a každý sám rozhodne, zda se války zúčastní. Severoatlantická smlouva nestanoví automatickou povinnost vstoupit do války při napadení jiného členského státu,

neboť stát „podnikne sám a v souladu s ostatními stranami takovou akcí, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti“. Slova nutná akce není příkaz vstupu do války.

Nebude-li Česká republika napadena, ale ve válce bude jiný členský stát NATO, nevstoupí náš stát do války od první minuty, ale až po jejím vyhlášení. Ústava přímo neříká, kdo má právo vyhlásit válku, v předcházejících ústavách toto právo měl výslovně prezident republiky. Ústava stanoví, že Parlament má právo vyhlásit válečný stav.

Vyhlášení válečného stavu je předstupněm vyhlášení války, ale teprve vyhlášením války druhé straně se náš stát do války dostane. Nejprve musí o válečném stavu rozhodnout Poslanecká sněmovna i Senát nadpoloviční většinou svých členů a následně v rámci svého práva zastupovat stát navenek vyhlásí válku jako mezinárodněprávní akt prezident republiky s kontrasignací předsedy vlády. Jiné cesty jsou neústavní.

Každý poslanec, senátor i prezident rozhodnout, zda válka je skutečně jediná možnost, kterou lze v dané chvíli vyložit jako nutnou akci podle Severoatlantické smlouvy. Některé situace nemusí být jednoznačné. Koho bychom měli podpořit v hypotetické válce řecko-turecké, když oba jsou v NATO? I válka mezi členem a nečlenem NATO nevede automaticky k povinnosti jiných států pomoci, protože povinnost nutné akce máme jen při napadení našeho spojence. Nikoli, když náš spojenec zaútočí či válku vyprovokuje. Ústavní cesta k vyhlášení války vede přes poslance, senátory, prezidenta a předsedu vlády. Náčelník generálního štábu zde nemá žádnou roli.

3. Vláda chce snazší válčení

Vláda navrhla změnu ústavy, aby mohla vysílat bez souhlasu Parlamentu vojsko do ciziny na dobu 60 dnů pro ochranu života a zdraví, ohrožení majetkových hodnot nebo bezpečnosti České

republiky.

Vyslání armády do zahraničí je zásadní politickou otázkou. Vládní návrh nepodmiňuje vyslání souhlasem přijímajícího státu. Volnost zmocnění pro vládu vynikne ve srovnání s tím, že dnes ústava umožňuje vládě vyslat vojsko do mírové operace, ale váže to na rozhodnutí příslušné mezinárodní organizace (zpravidla Organizace spojených národů) a souhlas přijímajícího státu. Fialova vláda chce právo vyslat armádu bez ohledu na OSN nebo stát, na jehož území bude armáda vyslána. Ale bez souhlasu dotčeného státu má tento stát právo na obranu a naše armáda bude armádou okupační.

Nevysloví-li po 60 dnech Parlament souhlas, ale díky aktu vlády se naše armáda zaplete do bojových akcí, fakticky nás vláda vtáhne do války a Parlament s tím již nic nenadělá. Do války se stát může dostat jednostranným rozhodnutím, ale ukončit ji již jednostranně nejde. Vláda navrhovanou změnou získá možnost obejít prezidenta jako vrchního velitele ozbrojených sil i Parlament jako ústavní orgán, který může vyhlásit válečný stav.

Důvody pro vyslání armády jsou vágní. Důvod ohrožení života a zdraví není vázán na to, že by mělo jít o naše občany. Ovšem ve světě jsou životy a zdraví lidí ohroženy pořád. Rovněž důvod ohrožení majetkových hodnot České republiky je sporný. Copak má získat vláda právo zaplést nás do války kvůli majetku? Máme v zahraničí vůbec majetek, který stojí za válku? Občas se některý stát rozhodne pro znárodnění. Dříve to mohlo vést k válce. Stalo se tak roku 1956 po znárodnění anglo-francouzské společnosti Suezského průplavu Egyptem, což vyvolalo britský a francouzský útok na Egypt. Ani USA jejich útok nepodpořily. Válka kvůli majetku v cizině není válkou obrannou, ale útočnou.

Návrh změny ústavy přesouvá fakticky právo začít válku z Parlamentu a prezidenta republiky, což jsou orgány s demokratickou legitimitou danou přímými volbami, na vládu, která

volena lidem není. Změna zvyšuje riziko zatažení našeho státu do války, bude-li vláda války chtivá.

Zdeněk Koudelka

PŘÁVO RESPEKT ODBORNOST

Sdílet: